

Homenatge a Paquita Pascual

El 28 de maig passat, un centenar d'exalumnes de diferents promocions de l'Institut J. Vicens Vives s'aplegaren en un restaurant gironí per retre homenatge a la que havia estat la seva professora de filosofia, la catedràtica Paquita Pascual, amb motiu de la seva jubilació.

Natural d'Aranda de Duero i llicenciada en filosofia per la Universitat Complutense de Madrid, Paquita Pascual va arribar el curs 1969-1970 a l'Institut de Girona (en aquell moment, l'únic que hi havia a la ciutat), just després de guanyar les oposicions, i hi ha continuat de manera ininterrompuda fins al darrer curs tot exercint la seva professió amb notable competència, dedicació i eficàcia.

En el transcurs de l'acte, uns quants exalumnes de les primeres promocions que van passar per les seves classes van prendre la paraula per glossar l'impacte que els va produir l'arribada a l'Institut de Girona, en l'etapa final del franquisme, de la jove professora de filosofia i agrair-li el seu mestratge. Amb el seu tarannà obert, la seva capacitat de diàleg i un tracte directe i humà, Paquita Pascual va ensenyar als seus alumnes el valor de la paraula i el pensament i, alhora, va

saber guanyar-se l'afecte –i també l'amistat– de molts joves gironins, acostumats al tracte més aviat fred i distant d'una part significativa del claustre de professors d'aquell temps, d'una mitjana d'edat ja força avançada.

L'homenatjada, acompanyada pel seu espòs, el professor de llengua espanyola i literatura Àngel Ripoll, que tant s'ha distingit per apropar la literatura als joves gironins, va expressar la seva satisfacció pel retrobament amb tants exalumnes, bona part dels quals feia molts anys que no veia, i va agrair l'esforç que alguns havien fet per desplaçar-se a Girona des de llocs distants.

Dos exalumnes seus de la darrera promoció de batxillerat del Vicens Vives li feren lliurament d'un obsequi en nom de tots els presents. Tot seguit es van llegir diverses adhesions a l'acte d'homenatge d'exalumnes que no hi havien pogut assistir.

L'acte, que va suposar també el retrobament de molts companys i companyes als quals els avatars de la vida han portat per camins molt diversos, es va cloure amb la interpretació col·lectiva de

dues cançons amb la lletra adaptada a les circumstàncies per part d'un exalumne, avui també professor de filosofia de secundària.

Joaquim Genover

Llagostera, Cassà i el suro

Aquestes dues viles del Gironès organitzen conjuntament «El suro i el seu món», tretze mesos d'activitats al voltant de la indústria surera.

És bo que dos pobles que han viscut molt de temps mirant-se de reüll siguin capaços de mirar-se a la cara, d'oferir-se les mans i encaixar-les. Llagostera i Cassà, dues viles properes, amb interessos i retalls d'història compartits, han viscut un veïnatge més aviat basat en la nul·la col·laboració, els retrets infantils i les enveges poc

racionals. Sortosament, per intentar que el futur no passi pels mateixos mals camins, Marta Albà i Dolors Grau, arxiveres dels ajuntaments de Llagostera i de Cassà, respectivament, han tingut una iniciativa molt interessant i han sabut explicar-la tan bé que els polítics dels dos municipis han unit esforços per organitzar-la:

es tracta d'«El suro i el seu món», un seguit d'actes al voltant de la indústria surera, que forma part del passat i del present de les dues viles.

Les activitats van començar el dia de Sant Jordi de 2004 –potser un xic coixes per l'absència dels dos batlles–, i duraran fins al mes de maig

de 2005. Els tres primers mesos ja ens han deixat diversos actes: la presentació del llibre *Suro, carracs i taps. Llagostera, 1753-1934*, de Joaquim Alvarado; la projecció de dos documentals dels anys 30 (*Els tapers de la costa i Manufactura del corcho de J. Sanjaume*); l'exposició «El suro. Una indústria, una

manera de viure. Llagostera s. XVIII-XX»; i una diada a can Vilallonga, organitzada pel GE Bell Matí i la Colla Excursionista Cassanenca, en què es van fer demostracions de pela del suro, una xerrada sobre les malures de l'alzina surera i dos teccs a l'estil dels tapers d'abans.

Ens esperen deu mesos intensos, amb taules rodones sobre la producció de suro a les Gavarres i sobre el futur de la indústria; amb visites al Museu del Suro, a les cases de senyors i a les fàbriques; amb conferències sobre cooperativisme actual; amb exposicions i amb demostracions; i amb la presentació d'un altre llibre, també de Joaquim Alvarado: *Industrials i tapers. Cassà del s. XVIII-XX*. Tot d'activitats perquè els cassanencs i els llagosterencs no oblidem el nostre passat i perquè, en aquest present a vegades desarrelat, vegem que la indústria del suro és una bona manera de projectar-nos al món. Tot d'activitats perquè la cultura del suro continuï viva a tots dos pobles. I també la col·laboració mútua.

Pitu Basart

Una Fundació a pagesos

Hi ha encara un home al mas Redó de Calonge que sap descalçar els ceps amb tres arades. L'home es diu Fonso Pla, de l'arada que feia servir en deien «arada boja», i jo ara busco aquesta arada en el diccionari Alcover-Moll i l'única que trobo que s'hi assembla una mica és una arada de vinya que feien servir a Mallorca. Tant se val, però, perquè és també segur que, tal com va venir a dir Lluís Molla el dia 16 de juny passat a l'acte de constitució de la Fundació Remença XXI que es va fer al mas Ponsjoan de Calonge, si mirem aquests vint-i-dos pagesos que fan encara una agricultura tradicional, que transformen casolament el que fan i que ho venen directament; si els mirem, va venir a dir, i si, tot seguit, girem la vista enrere, el primer precedent que en trobarem són els pagesos de remença aquells que van aconseguir abolir els mals usos ara fa més de cinc segles. Hi ha, doncs, un fil de continuïtat entre aquesta manera de treballar terres, vinyes i horts dels pagesos de Vall-llobrega i de la vall del Tinar de Calonge que ha permès que travessessin segles, que remuntessin amenaces i crisis, que esquivessin decadències i fil·loxera, i que arribessin fins als nostres dies. Per a uns, són només un anacronisme sorprenent; per a ells –i també per a molts d'altres que pensem com ells–, un model que s'ha de protegir i que convé que sigui declarat Bé Cultural d'Interès Nacional en la categoria de Zona d'Interès Etnològic. És per tot això que, després de tres anys de reunions, el divendres 16 de juny passat vint-i-dos pagesos de Calonge i de Vall-llobrega, i vint persones més provinents dels mons empresarial, municipal, periodístic, literari, universitari i cultural van crear la Fundació Remença XXI, que ha d'ajudar a preservar i potenciar aquesta activitat tradicional i que vol, a la vegada, gestionar la relació que aquests pagesos hauran de tenir amb la gent que els visita. La Fundació, que està presidida per Lluís Molla, que té com a vicepresidents Josep Maria Cadenas i Manel Comas, i que inclou cinc persones més en el patronat, és un cas únic a Catalunya i, molt possiblement, a Europa. I és un cas únic perquè no es tracta de fer cap cooperativa o d'ajudar uns pagesos que no poden viure del seu treball, sinó només de potenciar i protegir. S'ha començat amb la vinya perquè, tal com explicava un d'aquells pagesos, el vi avui estira molt. No es descarta, però, continuar amb la fruita o amb la verdura, ja que una altra de les característiques d'aquestes famílies pageses és el policultiu. I en els estatuts de la Fundació s'assenyala especialment Calonge i Vall-llobrega, però s'indica també que la seva activitat es pot estendre allà on l'agricultura familiar i tradicional pervisqui. A l'entrada del segle XXI, doncs, encara uns quants pagesos es comencen a organitzar. La història ve tot sovint de lluny. És per anar més lluny que val la pena recordar-la.

Xavier Cortadellas

